GRADSKA BIBLIOTEKA
MARAJ GIZDORIĆ
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D. 3.50 svaka daljnja 50 p. Priopćeno po retku D 10 — Plativo i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEDJELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač i odgov. urednik Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 —

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.50. Pretplata mjesečno Din 14.– Inostranstvo Din 20. Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA IV — ŠIBENIK — 11 JULA 1936 — SPLIT — BROJ 392

Kralj Petar II i Fredi Bartolomju

„Lidove Novine" koje izlaze u Brnu donose ovaj članak g.đe M. J. Hrabjetove iz Holivuda:

„Možda vam je poznato, da je Fredi Bartolomju onaj engleski dječak, koji je na jedan mah postao slavan u celom svetu zbog svog filma „David Koperfild"... Taj je Bartolomju veliki poštovalac jugoslovenskog Kralja Petra II.

Pre nekoliko nedelja pozvali su me u atelje Metro Goldvin-Majer.

„Dali biste bili ljubazni, samolio me je g. Fogel, voća odelenja za propagandu u inostranstvu", da pošaljete u Beogradu molbu Kralju Petru II, da pošalje Frediju svoju fotografiju sa potpisom?"

Nisam mogla da odbijem... Već zato što se jednom izuzetno dogodilo, da je neko iz Holivuda tražio fotografiju i autogram nekoga, ko nema nikakvog posla sa filmom. Poslala sam molbu. Pre nekoliko dana stigao je odgovor: Veliki koverat sa crnim okvirom i sa grbom jugoslovenskog Kraljevskog Doma. Odmah sam se odvezla u atelje i zamolila g. Fogela da pozove Fredija.

Dečak je bio u školi. Kada sam mu pružila koverat sa fotografijom, posmatrao ga je dugo... crni okvir, znak žalosti za Kraljem Aleksandrom, Kraljevski grb, ćirilicu i jugoslovensku marku. Gotovo sa pobožnim poštovanjem izvadio je fotografiju iz koverta i počeo da posmatra lice Kralja Petra.

Najzad je prošaputao: „Kako lepo lice! Vidi, tetice, kakva Mu je divna glava. Pogledajte oči, to visoko čelo. Da, to je lice jednoga Kralja."

ZLODUH

Što se kod nas sada ovo zbiva
U vremena ova mutna luda,
Pa ne može čovjek da dokuči
Kuda vodi ta bezglavost huda?

— —

Da li su se pomutile glave.
Da li oči izgubiše vida,
Da li ponos ode u bespuće,
Dal ponesta poštenja i stida?

— —

Zemlja naša i moćna i slavna
Sa svojijeh velikih sinova:
Slobodu nam izvojšiše oni
Nakon strašnih i teških ratova!

— —

Moradosmo uvijek gordi biti
Radi svijetlih naših velikana,
Svojom riječju i perom i mačem
Spremiše nam zoru boljih dana!

— —

Ali dođe neki zloduh vajni,
Da u crne sakrlje nam tmine
Pobrnike narodnog jedinstva,
Bratske sloge, državne cjeline!

— —

I taj zloduh raskrilio krila
Nad Savom i Dravom pa do morskih žala,
Da nas varkom, da nas mržnjom truje
I liši nas svetih žarkih ideala!

— —

Ali ko se varkom, ko se mržnjom služi,
Tko pred čavlom svoje svijeće pali,
Taj svakako nastradati mora
Prije neg svoj narod u ponore svali!

— —

Prije ili poslije otvorit će oči
Zavedeni narod sred toliko zala,
Vratit će se borcima jedinstva,
Jugoslavskih svetih ideala!

— —

A zloduhu ponestat će traga,
Srušit će ga koj ga danas slave,
Sunce bratstva zasijaće opet
Tam od mora do hladne Morave!

Zagreb. *Ljubo Rodić.*

U štrajku u Francuskoj nalazi se još uvijek 93.000 radnika. U Citroenovoj tvornici automobila zatvurili su štrajkaši dva direktora, što nisu udovoljili zahtjevima radnika o otpuštanju nekih inžinjera.

Inostranstvo o izjavi Dra M. Stojadinovića

Skoro svi pariški listovi objavili su izvještaje Agencije Avala i izvještaje drugih izvora o ekspozeju jugoslovenskog ministra pretsjednika i ministra vanjskih poslova g. dr. Milana Stojadinovića pred Izvršnim odborom Jugoslovenske radikalne zajednice o položaju Jugoslavije u unutrašnjoj i vanjskoj politici. Pariška štampa je ističući naročite stavove toga ekspozeja o sadašnjem čvrstom medjunarodnom položaju Jugoslavije, podvlačeći, da je medjunarodni položaj Jugoslavije sada jači no ikada do sada. Sa živim zadovoljstvom štampa ističe, da je g. dr. Stojadinović govoreći o odnosima sa Francuskom, podvukao značaj izjave francuskog ministra pretsjednika Leona Bluma, po kojoj Francuska smatra sigurnost Jugoslavije kao stvar svoje rodjene sigurnosti. Listovi ujedno ističu i riječi g. Stojadinovića, po kojima se Jugoslavija, oslanjajući se na Veliku Britaniju i Francusku, na Malu Antantu i Balkanski sporazum, zaista nalazi u dobrom društvu i da ona za to nema razloga da se plaši budućeg razvoja političkih prilika u Europi. Što se tiče jugoslovenske unutrašnje politike, pariška štampa ističe, da je pretsjednik Jugoslovenske radikalne zajednice izjavio u svome ekspozeju, da obnova Jugoslovenske nacionalne stranke ne će moći da ima bilo kakovih ozbiljnih rezultata.

„Agence Economique et Financiere" donijela je naročiti svoj opširan izvještaj o g. dr. Stojadinoviću i ekspozeju i opravdukla svu važnost one izjave jugoslovenskog ministra pretsjednika, kome se ima zahvaliti, kaže ovaj list, što je u Jugoslaviji vođena liberalna politika, koja je stvorila atmosferu povjerenja pogodnu za rješavanje hrvatskog pitanja.

Poslije veleb. kongresa Jug. Nacijonalne Stranke

Činjenica da je na kongres 30 Juna 1936 pristupilo 730 delegata stranačkih organizacija u cijeloj državi već po sebi dokumentuje važnost i uspjeh drugog kongresa J. N. S. Samih 7 organizacija nije odaslalo svoje delegate na kongres dijelom radi pomanjkanja novčanih sretstava za putni trošak, a dijelom stoga što delegati nisu mogli odputovati, jer — su ranjeni.

Nego kad bi trebalo još dokaza o velikom uspjehu ovog kongresa, bilo bi dovoljno pri dobrom i zdravom želudcu preletiti okom pustu pisaniju onih mnogobrojnih javnih organa naših današnjih antinacionalnih stranaka i koterija, kao na jedan mig mobilizovanih u jednoj nervoznoj, žučnoj i do komičnosti neozbiljnoj kampanji izvrćanja, sumnjičenja, nipodaštavanja i omalovažavanja samog kongresa, njegovog značaja i njegovih zaključaka. Ova kampanja najrječitije dokazuje, koju je kosternaciju kongres izazvao u svim onim redovima, kojim je raison d' être i uslov opstanka u bor bi protiv jugoslovenskog nacionalizma, te već po toj sveopćoj kosternaciji uvidjeti je, da je prvi cilj kongresa potpuno postignut i ostvaren.

Da se postignu i ostali ciljevi, koji su stali pred očima kongresa, ovisi o daljnjem radu Jugoslovenske Nacionalne Stranke i njenog vodstva. Ciljevi i smjernice tog budućeg rada čvrsto su udareni u zaključcima kongresa; isti nikad do sada nisu jasnije, odlučnije i kompetentnije izloženi i utvrdjeni odnosno odredjenja stava i rješenja svih političkih, socijalnih, privrednih i vanjskih problema, polag iscrpnih, savjesnih i stručnih referata, podnešenih kongresu, a koje je ovaj bez diskusije i jednoglasno usvojio i odobrio. Prednost ovih referata i odnosnih zaključaka leži poglavito u njihovoj zgoljnoj stvarnosti, bez uljepšavanja i bez obzira, koji bi bili diktovani od stranačkog opportuniteta; priznali su se iskreno čak i dodanašnji vlastiti propusti, i nedostatci u stranačkim postupcima i radu, u svrhu da se isti isprave.

Kao što je prirodno najveća pažnja kongresa posvećena je političkom referatu izloženom od senatora g. Jova Banjanina, po kome Jugoslovenska Nacionalna Stranka kao što je zasnovana tako i dalje ustraje na svom bezkompromisnom unitarističkom programu, osnovanom na šestjanuarskom manifestu. Jedan narod, jedna država i jedna Kruna, to su vrhovni koloraviji nacionalističkog programa, o kojem ne može da bude diskusije. Jugoslovenska Nacionalna Stranka zapravo mogla bi se nazivati Jugoslovenskom unitarističkom strankom, jer je unitarizam u pravcu narodnom, državnom i dinastičkom dogmatični imperativ, a sve ostale stavke stranačkog programa nisu nego logična derivacija tog imperativa. Priznajuć i uvidjajuć opravdanost skoro sveopšteg otpora prama dodanašnjem krutom centralističkom državnom uredjenju, kao neposrednom povodu današnje teške sveopće političke situacije, J.N.S. još jednom naglasila je svoj programski stav prema hrvatskom pitanju, koje ona smatra sintezom tog sveopćeg i opravdanog otpora. Polazeć sa stanovništva, da se rješenje našeg unutrašnjeg problema mora povezati samo sa problemom slobode, nezavisnosti i integriteta države, J.N.S. priznaje i zagovara nuždu državnog preuredjenja putem stvorenja uslova za moguće dalekosežnu dekoncentraciju države i banovinske samouprave. Samo strogo državne funkcije potrebno je zadržati centralnoj vlasti, a sve ostalo prenijeti na banovine. Dobra jugoslovenska politika mora da vodi računa i o ekonomski slabijim banovinama te će samouprava moći da se uspješno provede jedino, ako se ostvari pravedna dioba financijskih izvora izmedju države i banovine te na toj osnovi banovinama osigura potrebna financijska samostalnost. Pošto je nemoguće za sad predvidjeti formu i modelitete provedjenja poprimljenog principa dalekosežne dekoncentracije, J.N.S. principijelno je riješena, da se zalaže za svaku i najradikalniju formu budućeg državnog preuredjenja „do federacije", jer ona ne može ništa da riješi, a najmanje rješava hrvatsko pitanje. Federacija bi logično i neophodno dovela, do ogorčene borbe o političko i ekonomsko prvenstvo u državi. Po federativnom sistemu nastao bi čitav niz državica. U jednoj bi Hrvati bila manjina, a u drugoj Srbi te u svakoj opet bi nastala borba za hegemoniju s jedne, a s druge strane za ravnopravnost. Federacija bi bila izvor borba, kojim ne bi bilo kraja; ona bi bila ustavom organizovani latentni gradjanski rat u permanenciji. Federacijom Hrvatska bi postala što je danas Irska, koja i nakon home-rula u permanentnom je gradjanskom ratu sa Ulsterom; ali što je još gore, mi ne bismo imali samo jednu Irsku već bi ih bilo koliko i federativnih državica. Koliko je god sretan i povoljan geografski, toliko je nesretan i nepovoljan geopolitički položaj naše države. Ona je sa svih strana opkoljena državama, koje direktno ili indirektno rade o njenoj glavi. Pošto su i najveći optimiste preživjeli iluzije Wilsonovih 14 tačaka, dok se ruše bedemi Seržermenskog, Versajskog i Trianonskog ugovora, a princip kolektivne bezbjednosti država doživljuje svoju katastrofu u Ženevi, svi, a pogotovo manji narodi, treba da se spremaju na odbranu, ne samo putem naoružavanja, već i putem zbijanja narodnih redova i konsolidacije svojih unutrašnjih prilika. U današnjim prilikama uvadjanje federacije značilo bi s toga moralno i materijalno slabljenje Jugoslavije; federacija bila bi direktni zločin protiv opstanka i sigurnosti naše mlade države.

I najpovršnijiji osvrt na drugi kongres Jugoslovenske Nacionalne stranke bio bi manjkav, kada se ne bi naglasila i podvukla osobita važnost i boru novog predsjednika stranke. Dugogodišnji Komandant Kraljeve Garde, bivši predsjednik Kraljevske Vlade i ministar Vojske i Mornarice u više ranijih kabineta, umirovljeni general g. Petar Živković jednodušno je aklamovan predsjednikom stranke. Posve je prirodno da je cijela naša, čak i inostrana javnost, koja se bavi našim unutrašnjim prilikama, ovom izboru posvetila naročitu pažnju i važnost prvoklasnog političkog događaja u Jugoslaviji, koli što se tiče ličnosti novog predsjednika, toli uloge, koju je on preduzeo. G. Petar Živković nije *homo novus* u našem političkom životu; i ako po svom zvanju vojnik od glave do pete, koji se je po svojim vojničkim odlikama popeo do najviših članova u vojsci, ipak on nije ni dosad bio tudj našim političkim borbama, pak pri svim težim situacijama spominjalo se je njegovo ime. Pri takovoj jednoj situaciji sam pok. Stjepan Radić označio ga je kao čovjeka, koji bi po

svojim visokim duševnim odlikama, po svojoj ličnoj ispravnosti i osjećajima provoljubivosti bio najpodesnija ličnost da preuzme državnu upravu, pak uprav od tada g. Petar Živković stao se je češće spominjati u svim važnijim i kritičnijim političkim situacijama. Taj momenat bez dvojbe lebdio je pred očima kongresu pri biranju novog predsjednika, kod koga ranije stranačko opredielenje i raniji politički rad nisu smjeli da budu zaprekom ili otešćanjem pri njegovoj novoj vodećoj funkciji u jednoj nacionalističkoj stranci, koja ide za cilјem sređenja i smirenja političkih prilika u zemlji — a u prvom redu za rješenjem hrvatskog pitanja. Hrvati su uvijek smatrali da u Petru Živkoviću imaju prijatelja, a nema ni takova razloga sumnji, da bi on svoj dosadašnji pomirljivi stav prema Hrvatima mogao izjeniti u svojoj novoj funkciji prvaka jedne eminentno nacionalističke stranke, koja smatra glavnim kanonom svog programa državne i narodne jedinstvo uz potpunu ravnopravnost svih jugoslovenskih državljana. Hrvati, kao mi ostali Jugosloveni, neće nasjesti podvslama o nekim diktatorskim prohtjevima i namjerama Petra Živkovića; istina, njemu se je u više puta podmetala diktatura, ali do iste nije nikada došlo, a nitko ne može isključiti, da do diktature nije došlo uprav s toga, što je on nije nikada zagovarao ni htjeo, jer se je on osjećao te i danas osjeća većim demokratom od onih, koji mu danas podvaljuju diktatorske i fašističke namjere. Ako se i jednom našem političkom čovjeku može kazati, da je ostao vjeran politici velikog Kralja Ujedinitelja, to je Petar Živković, koji je ostao najpredaniji pobornik Aleksandrove zavjetne politike, dok su mnogi drugi, koji su se ogrijali o milosti i nezasluženom povjerenju velikog Kralja, danas u redovima onih koji tu politiku kleveću a s njome i Petra Živkovića. Aleksandrova politika nije nikada hodila za diktaturom i Veliki Kralj Mučenik čim je za to uvidio mogućnost, prekinuo je šestojanuarski režim i povratio je svom narodu i državi ustav. Dok god dakle JNS i Petar Živković ostanu vjerni Aleksandrovoj zavjetnoj politici ne može da bude govora o diktaturi, a konstitucionalizam ostati će najjačom potporom i ciljem jugoslovenske nacionalne politike.

Kao što je uspjeh drugog kongresa Jugoslovenske Nacionalne stranke izazvao kosternaciju u protivničkim redovima, toliko je on osjećan kao radosno oblakšanje u svim nacionalističkim krugovima naroda. Ovaj kongres bio je kao nikada dosad potrebit, jer u boljem dijelu upravdana reakcija protiv neuspjeha izvjesnih režima, iskorišćena od protunarodnih elemenata u vlastite mračne svrhe, izazvala je u smućenom i zavedenom narodu pogibeljnu psihozu, koja je zauzela takove razmjere i obim, da je izgledalo ugroženo i samo održanje postojećeg državnog poretka. Prirodno je da je djelovanje ovakove psihoze bilo upereno u prvom redu protiv nacionalističkih redova u svrhu da ih se demoralizuje i rastjera, jer destruktivna akcija njena nije mogla, niti će moći da uspije, dok je nacionalistički redovi budu suzbijali. Pri neizbježivom sukobu nacionalistički redovi nisu popustili, ali su bez dvojbe bili poljuljani, a ponegdje i demoralizovani. Mnogi nacionalisti, razočarani i obezhrabljeni, upali su u političku apatiju, koja je stečuja od samog političkog razornog rada, a kongres doprinjeo je tome da su svi nacionalistički redovi opet oživili i osjećaju se spremnim i jakim za nove zamahe i napore. Jugoslovenski nacionalisti moraju biti svjesni, da nijedan narod nije se nacionalno ujedinio bez poteškoća i mnogo gorih nego li ih mi preživljujemo. Pod tim zornim uglom posmatrane naše današnje političke prilike moraju se sma trati prirodnim procesom pri kristalizaciji narodne i državne nacionalne misli u Jugoslaviji; današnje naše političke borbe i politička previranja prestavljaju jednu neotklonivu nuždu za prethodno prečišćavanje i otklanjanje sveg onog, što je od smetnje našem nacionalnom i duhovnom jedinstvu, pomućenu i okrživljalu tolikim vjekovima naše pocjepanosti i nacionalne nesvijesti. Od svih današnjih političkih programa u Jugoslavili, jedini će živjeti dok god bude živio Jugoslavenski narod, program Jugoslovenske Nacionalne Stranke a indiferentno je za konačnu pobjedu nacionalne misli, da li ćemo pobjedu tog programa slaviti sutra, ili kroz koji decenij. Imajući to uvjek u vidu dužnost je svih jugoslovenskih nacionalista da se organizuju i svi nastave svojim predanim radom za Kralja i Jugoslaviju.

Dr. Ivan Majstrović, senator.

Dr. Josip Smodlaka:

„Hrvatsko pitanje u Jugoslaviji"

II.

Smatram za potrebno da naše Primorce — čitaoce „Tribune" — oba vestim i o drugom delu ove brošure g. dr S., upravo o nastavku njegova izlaganjâ obzirom na *državno pitanje.*

Na str. 22 kaže da su „prošla vremena *personalnih unija*".... „danas je svakome jasno da je u Jugoslaviji *nemoguć dualizam*" (kad bi se izuzela Slovenija — inače *trializam.*) Inače bi bilo, u dualističkoj Jugoslaviji *„nemoguću sporazumno razgraničenje između srpske i hrvatske savezne države".*

Zbog današnjeg ekonomskog stanja, da bi se izbegla katastrofa treba pristupiti radikalnoj promeni privredne i finansijske politike i što skorijem prelazu na *plansku privredu.* „Na tom širokom polju rada — kaže dr S. — trebaće da se nađu kod zajedničkog posla najbolje srpske, hrvatske i slovenačke snage. Radi toga je potrebno da se što prije likvidiraju politička pitanja sporazumnom *revizijom ustava."*

Da ga nebi krivo interpretirao u pogledu njegovog predloga o promeni ustava, doneću ga doslovce:

„Kad se centralnoj drž. upravi ostavi, pored vojske i inostrane politike, čitava planska privreda, koja treba da rukovodi poljoprivredu, trgovinu, industriju, novčarstvo i saobraćaj, sa drž. financijama, državni stroj biće tako jak da će se bez opasnosti za cjelinu, moći da prepusti Hrvatskoj, kao i ostalim glavnim dijelovima države, pored vodjenja lokalnih poslova, veći ili manji dio ostalih državnih posala, pa i najveći dio tih poslova."

Pročitajte još jednom da bi te videli, da li sam i ja shvatio dobro. Rešenje političkog pitanja revizijom ustava, jer on ne predvidja ovakvo rešenje. Treba dati široke samouprave koje će, u svojoj nadležnosti, imati sve ovo što predvidja g. S. Da vidimo šta ostaje ovim samoupravama, kad se centralnoj upravi ostavi gore predvidjeno. Ostalo bi: prosveta, fizičko vaspitanje, policija (i ptt)?, u koliko se ovo ne predvidja u „sabraćaju". Pa zar je decentralizaciona borba oko prosvete i fizičkog vaspitanja?

Ustav Kralja Aleksandra, po dr S., sprečava svaku decentralizaciju. Koliko je nama poznato tekst Ustava iz 1931 godine isti predvidja, ipak, malo više od ovoga!...

Dakle Veliki Kralj bio je daleko velikodušniji od g. dr S. po pitanju decentralizacije, po uspostavi samouprapava i njihovog delokruga rada ne nanosivši nimalo štete drž. i narodnom jedinstvu. I zamislite ironije, ovakvo uredjenje nije, za g. S., centralizacija sa sedištem u Beogradu!

Bilo bi poželjno videti g. dr S. na čelu jedne ovakve, ili i jače, autonomne jedinice pa da mu se dogodi ono što sam navodi o onoj španskoj autonomiji i njenim prestavnicima na str. 26.

Da bi se rešilo pitanje državnog uredjenja, kao opšte jugoslovensko pitanje, potrebno je zadovoljiti sve krajeve Kraljevine. Pitanje od 4 ili 7 federalnih oblasti dade se — u konkretnom slučaju — diskutovati. Dr S. je za što veći broj oblasti, da se ne bi ispoljio plemenski karakter(!). „Jedinstvo naše države počivalo bi na sigurnijem temelju, i pokrajine bi bolje zadovoljavale potrebe naroda kad bi bile sastavljene od nešto manjih geografsko privrednih jedinica po mogućnosti sličnog kulturnog nivoa. Današnje raspoloženje hrvatskih masa traži jednu što veću Hrvatsku u Jugoslaviji (!), ali ako do nje dodje *bojim se da neće mnogo vremena proći pa da će Dalmacija i Slavonija, ne odričući se hrvatstva, tražiti svaka za sebe posebnu samoupravu."*

Tu je ponor pred kojim stojimo. To je ono nešto sam hteo u ovom članku, prvenstveno ukazati. *Samostalnost Dalmacije.*

Sa 90 posto hrvatsko pleme jugoslovenskog naroda je uz dr Mačeka (upravo uz nekoliko frakcija i njihovih programa ovog pokreta!) I veliki deo Primoraca je uz g. dr Mačeka. Bar danas! I pretpostavimo da se uspostave ove federalne oblasti. Recimo da jedna od njih bude „Hrvatska, Slavonija i Dalmacija". Dali bi mi Primorci bili zadovoljni ovakvom podelom, upravo priznanjem Zagreba kao zamenika Beograda? Dali bi nama bilo bolje? Mislim ondâ kad bi se stvar postavila na materijalnoj istini, kad bi prošlo oduševljenje prvih dana? Dali bi nama bilo bolje sa Zagrebom nego Beogradom? Bili su nama dao nešto više? Nekakvo bolje razumevanje?... Kako vidite mnogo se pitanja postavlja, ali načelno na sve se može odgovoriti sa nečnim: Ne! *Nama Primorcima bilo bi isto tako teško kao i danas. A zatim?*

A zatim mi s pravom *tražili bismo samostalnost, tražili bismo vodjenje svojih lokalnih poslova po svojim ljudima, u svojoj sredini, u Splitu...*

Simptomi su već tu. *Oni se pojavljuju kod svakog razgovora o ovakvom uredjenju države. Primorci su svesniji svog položaja više nego ijedan kraj Otadžbine.* S ovim činjenicama morala bi i gg. u Zagrebu da računaju, da se nebi prevarili u računu *da bi u Primorju našli kravu muzaru, koju bi mutli za račun sevemih krajeva* (iako bogatijih!)

Nedaj bože, ali nikla bi parola: Primorje — Primorcima!

B. J. Lorini.

JADRANSKA PLOVIDBA D. D.
priredjuje u nedjelju iz Šibenika
IZLETE
za Skradin i Slapove Krke
Polazak u 14.30 s. sa slapova u 18, iz Skradina u 19, Doláz. u Šib. u 20.
Cijena Din. 12. (Djeca polovicu).

Milan Begović i njegova Vrlika

(Nastavak) 5

Vraćali bi se gledajući Gradinu koja se visoko diže nad Vrlikom, oko koje, po danu viju orli krstaši i sokolovi, a po noći huču sove i jejine. Iza Kuka začuo bi se glas kukavice. Neko bi iz društva počeo brojiti. Koliko puta zakuka kukavica do toliko će se godina udati ili oženiti. Ako je raspoloženje bilo tugaljivo, do toliko će godina umrijeti. U polju pod Vrlikom čulo se zvono ovna zvonara i vidjele se vatre na kojima čobani i čobanice peku mlado kukuruze.

Na povratku sa večernje šetnje svraćali smo se svi u „Kafanu Karaulu", da se odmorimo, popijemo pivo ili limunadu i da zaplešemo. U kafani su dva odeljenja: za bolju i goru publiku. Vlasnik kafane, Jašo, nazivao ih je: „Dje erste un di zweite Klasse". Original, simpatičan i duhovit znao je zabavljati društvo. Gdjekad bi po cijelu noć momci otsjedili kod Jaše. I Meštrović je jedamput proveo kod njega čitavu noć u najboljem raspoloženju, a Ćipiko je bio njegov stalni gost. Zimi kad bi se svi razbježali, ostajao je samo sa par gostiju. Tada bi izvadio iz ladice svoga banka „Balkansku caricu" čitao na glas i plakao. Jašu je najviše zanimala politika: mjesna, pokrajinska i medjunarodna. Uvijek je politizirao. Bio je primitivan ali je lako shvaćao i za sve imao razumjevanja, samo mu jedno nije išlo u glavu, a to jedno, ni ti, ni prof. Sirišćević ni itko na svijetu nije mu mogao dokazati da se zemlja vrti oko svoje osi i oko sunca.

Tebe je Jašo mnogo volio. Imponovalo mu je tvoje znanje, poznavanje velikih centruma i velegradskog života. On se nije nikada odalečio od svo je Karaule osim jedamput, kad su ga uhapsili i radi veleizdaje odveli u šibensku tamnicu. Pronašli su da je slika cara Franc Josipa, što je visiela na zidu u kafani malko proparana. U šali nazivao te Xeres de la Marmaglia. Znao je da ti dragovoljno šalu primaš, pa je bio u devetom nebu kad bi k njemu dolazio.

Tome našem Jaši posvetio si par stranica u svojoj „Dunji u kovčegu" i vjerno ga opisao.

Uvijek sam zamišljala da ti provodiš vrijeme najviše čitajući i pišući pjesme, pa sam se veoma začudila kad sam te jednom zatekla pri nekom čudnom poslu. Moram priznati da si izgledao veoma smiješan.

Teta me poslala k tebi u sobu da te zovnem na večeru. Uspet na krevetu, držao si nekakvu napravu u ruci, kojom si ubijao na zidu papadače. To je bio običan čep za flaše, vezan na oduljem špagu. Jednom rukom držao si konopac pričvršćen o zid a drugom si obarao čep na papadače. Uništavao si dosadne insekte, koji su te po noći uznemirivali svojim ubodima i nisu ti dali mirno spavati. Od srca sam se smijala dok si mi pričao postupak.

Htio si se baciti i na politiku. Prigodom izbora narodnih poslanika za Parlamenat u Beču, jedne godine namjeravao si kandidovati za srez Sinj-Vrlika. Radi toga pisao si iz Splita više pisama mom ocu. On te odvraćao. I poslušao si ga. Da si postao političar po zanimanju, bilo bi na šte tu naše književnosti jer bi sigurno bio manje produktivan na književnom polju. A sam Bog zna koliko bi razočaranja doživio.

Posljednjih dana mnogo se o tebi piše i govori. I splitske novine pišu o tebi i tvojim djelima. U njima sam pročitala i članak „Napokon i Lela će nositi kapelin". Nehotice ti je nanesena nepravda. Po onome što je napisano, izgleda, da ti nisi u svom bogatom književnom stvaranju do sada uzimao gradju iz naše Vrlike i njezine bogate i lijepe okolice. Premda si ti najvećim dijelom živio daleko od svog zavičaja, proputovao evropske zemlje i gradove kao malo koji književnik, osjetio ljepote i privlačivosti najmodernijeg evropskog života, ipak si se dovoljno odužio svom rodnom mjestu, jer si u njemu proživio „one sretne dane, što traju malo, ali žive dugo u srcu našem".

(svršiće se.)

Savremene kulturne sličice

Drskost! *Promislile*: Francuska **Akademija** *usudise da historičko djelo našeg Dalmatinca*, **Luja Vojnovića „Dalmatie"**, — *nagradi!!* *Gospoda, francuski akademici, sigurno ne čitaju „Jadranski Dnevnik" ni „ultrakritičke" ocjene* **čika-Bele** (*Luciusa iz Trogira!*), *koji — pod stare dane — ostavi „nogomet" i uze čak i pero u ruke! Da se potomci Viktora Hugo-a, Chateaubriand-a ne bave splitskim dnevnikom — zbilja je žalosno! Ali — glavna je stvar: splitski tercet uložiće protest u Ženevi, kod Lige naroda; ako tu ne uspije, tada će se obratiti, preko* **Ekscelencije** *u Splitu (braniča ital. pobjede u Abesiniji i novovjekog apostola „prava jačega nad slabijim") i njegova lektora Urbanca (sada Urbanazzo!) samome Duce-u — da poništi zaključak francuske akademije! Uspjeh je — kao dva a dva: četiri! Valaj ćemo onda zapjevati: Ča je Londra kontra splitskim tercetima s njegovom Ekscelencijom!?! Neće faliti dopis od perle: Ni ča!*

Govori se u Čiovu i o krupnijim stvarima. Budući da je Suvich otselio, gaje je nekada „stolovao" „Ekscelenca" iz Brusja (sada sa splitskih Meja!), da bi se mogao i Graziani zahvaliti na časti vice re, pa da bi naravna stvar bila da ili „Ekscelenca" ili „Gjino od Jadran. dnevnika" postane **potkralj** *neosvojenog abesinskog carstva!? Sloga je u atmosferi nastala mala „gelosia" (ljudi koji nemaju niti su imali „ambicija"), jer — u stvari — mnogo je prije u zvijezde kovao „pobjede" crnih košulja — „šior Gjino", negoli „Sua Eccelenza"! Svršila stvar kako mu drago, t. j. postao potkraljem ovaj ili onaj, (ako se Graziani zahvali!), svanuće ljepši dani svima onima koji se prozvaše „križarima", a neće rđavo biti ni „križarima" jer svima njima kuca srce za „vječnim Rimom" i za „Pax Romana"!! — Blago, tebi Istro, u zagrljaju vječnog Rima! A, i tebi, Zadre i Lastovo, cvatu ruže „Velike majke"!!! Braniće vas* **Ekscelencije i Urbanazzi!**

Radi odlaska prodaje se (veli kim priborom) jeftino vrlo lijep čamac sa ili bez motora. Upitati u brijačnici Svirčića na rivi ili papirnici Bogić. 3 1

Danas u 9.15 sati parobrodom „Lika"
Veče na moru
povratak u 12 s. — Orhestar i Buffet na brodu i na kopnu.

POLITIČKI PREGLED

(Mala enciklopedija)

Crnogorci. Narodno i državno jedinstvo je za nas Crnogorce neprikosnoveno. Ova zemlja stvarana je krvlju, borbama i patnjom. Za nju su dali svoje živote najbolji među najboljima. Ona je stvarana decenijama i stoljećima i nije tvorevina olako stečena. Zato se varaju svi oni, koji misle da se ova sjajna tekovina može olako za zelenim stolom, ili nekim „pohodom" razdrobiti ili rascjepkati. U temelje ove države mi smo Crnogorci uložili veliki obol. Oslobođenje naše braće i narodno ujedinjenje, bio je vjekovni san naših predaka, a Velika narodna skupština u Podgorici svečano je taj san proklamovala stvarnošću. Mi smo bili mali i slabi, mi smo željeli da budemo veliki i snažni, i mi smo to postali. I sada samo bolesne i izbezumljene glave mogu i pomišljati, da u ovoj pokrajini mogu naći makar i jednog čovjeka, koji bi ponovo želio da postanemo igračka u tuđim rukama. Vara se svako ko misli, da svo je bolesne ambicije i sebične interese može naturiti našem narodu. Momentalno se može iskoristiti nezadovoljstvo, nemaština i druge nedaće, ali u krajnjem, naš narod je svjestan, pametan, častan i rodoljubiv i on brzo prozrijeva sve ono što se oko njega radi, i teško onome za koga se uvjeri da ga vodi svjesno u zlo.

Crna Gora je sada i ostaće sastavni dio velike Jugoslavije, sa svima pravima i dužnostima ostalih pokrajina. Ali, nikada i ništa više. Podređenost ona neće dozvoliti, niti će pak tražiti kakva naročita prava.

(„Zetski Glasnik")

Udružena opozicija. Sada se može očekivati, da će skorih dana ili u najkraćem roku tako dugo očekivani i toliko zapleteni i neizvesni problem Udružene opozicije biti najzad rešen. Tim njegovim rešenjem biće rasvetljena i jedna neobična i dosta maglovita politika u našoj zemlji, koja već ravno godinu dana zamara mozgove mnogih naših državnika, mnogih političara i mnogih javnih radnika. Bavljenje g. dr. Vlajića u Zagrebu i njegov sastanak sa g. dr Mačekom, verovatno će pripomoći da se ovi odnosi razjasne.

Po povratku iz Zagreba biće g dr. Božidar Vlajić u mogućnosti da nam precizno iznese šta zamišljaju on i g. Ljuba Davidović pod „složenom državom", a šta opet g. Maček, pošto ono njegovo tumačenje hrvatskog pitanja i zahteva g. dr. Mačeka u prvom broju obnovljenog „Odjeka" nije mnogo jasno. Ovo nas u toliko više interesuje što nam je svima poznato da je u proleće ove godine g. Miloš Trifunović već imao izrađen projekat o „složenoj državi", ali to nije hteo da potpiše g. Aca Stanojević.

Sad, kad imaju svoj organ u Beogradu, gospoda iz Udružene opozicije mogu vrlo lako izneti svoje shvatanje i svoje poglede na hrvatsko pitanje i izneti razloge zbog kojih su punu godinu dana vodili neobavezne razgovore sa g. dr. Mačekom i S. D. koalicijom. Šira javnost treba tačno da zna i predloge i odgovore na te predloge kao i na maksimum i minimum tražnje i ponude. Javna i otvorena diskusija, vođena časno i otvoreno i sa jedne i druge strane, može u ovom slučaju samo da koristi. To zahteva interes zemlje i naroda.

Čim pre, tim bolje! (Samouprava)

„Čuvajte Jugoslaviju"! Gospodo oficiri, činovnici, majstori i radnici Zavoda!

Viseokom svešću vašom, a zadojeni vazda nacionalnim duhom, patriotizmom i velikom ljubavlju prema neumornom Kralju Vitezu, odužili ste da nas jedan veliki dug — dug priznanja i zahvalnosti, prema Njemu, najzaslužnijem među nama.

„Ja čvrsto vjernjem, da ćete, zadahnuti i u budućе ovim i pim i plemenitim vašim dokumentovanim osobinama, a vaspitavajući u tome duhu i vaš podmladak, biti budni i verni čuvari ove naše velike ustanove Vojnotehničkog zavoda, koji danas predstavlja jedan od glavnih stubova naše državne sigurnosti i naše narodne odbrane: čvrsto verujem da će te neumornim radom vaših zlatnih ruku, biti najživlji izvor života i spreme naše slavom uvenčane vojske, te da ona bude uvek spremna, za sve događaje koji mogu nastati, pa da očuvamo sve ono što je tako skupocenim žrtvama naših najboljih sinova stvoreno. Čvrsto verujem: da će te, delazeći u Zavod — u ovu košnicu rada, vazda sa pobožnošću pogledati u ovaj veličanstven Spomenik koji podiguste Velikom Kralju Vitezu pogledati i na Njegovu desnicu kojom vam pokazuje na Njegov poslednji amanet, urezan i u spomenik „Čuvajte Jugoslaviju" i sećati se zaveta koji ste na šamrtnom odru, sa celim našim narodom dali: „Čuvaćemo."

Sa tim amanetom Velikoga Kralja i zavetom vašim i celokupnog našeg naroda, sagradićemo Mu najveličanstveniji spomenik i odužiti mu bar jedan dio našeg duga.

Slava i hvala neumornome Kralju Vitezu i Ujedinitelju, Aleksandru I Karađorđeviću!

(Iz govora Min. vojske generala g. Ljub. Marića, prigodom otkrića spomenika Blaženopočivšem Kralju Aleksandru u Vojnotehničkom zavodu u Kragujevcu.

Kajmakčalan. Pododbor udruženja rezervnih oficira i ratnika u Bitolju, uzeo je na sebe tu svetu dužnost, da svake godine o Petrovu danu, izvede hodočašće na Kajmakčalan, održi pomen kajmakčalanskim herojima i njihovom Blaženopočivšem Vođi Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju, nad opštom kosturnicom palih heroja i sa domaćinom slave spomen kapele, koju je Blaženopočivši Kralj Ujedinitelj podigao kajmakčalanskim orlovima, — preseće slavski kolač.

I ove godine na P trovdan, 12 jula, izvešće se ovo hodočašće, u prisustvu pretstavnika državnih vlasti, vojske, korporacija, građana sa naše bliže i dalje okoline i gostiju iz Grčke.

Ove godine, domaćin je slave spomen kapele, Sokolsko društvo u Bitolju i ono će sa pretstavnikom pododbora udruženja i uz učešće sviju okolnih sokolskih društava preseći slavski kolač.

Hodočašće ovoga puta ima i svoj naročiti značaj, jer pada u dvadesetu godinu od kajmakčalanske bitke.

Iz Dunavske banovine sprema se veliki broj građana koji će uzeti učešća na ovim svečanostima u Bitolju i na Kajmakčalanu.

Ukida se teologija u Šibeniku

Rim. Doznaje se iz pouzdanog vatikanskog izvora da je rimska kurija već upravila šibenskom bisk. ordinarijatu akt kojim traži da se mjesna teologija kao suvišna ukine.

Ta odluka Vatikana je nesumnjivo posljedica nekodašnjih otkrića u zagrebačkoj štampi i razdoru koji je nastao u redovima šibenskog višeg klera zbog čega su za sada već dva svećenika dali ostavke na svoj položaj koji su zauzimali u teologiji.

Kupalište „Soline"
Biograd n-m
zakupnici: And. i Vice Pelicarić

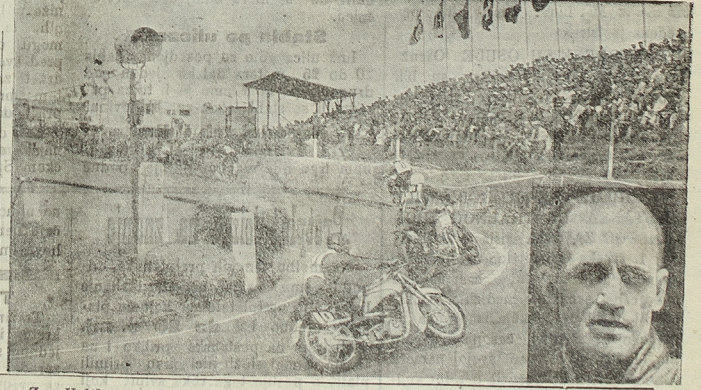
Zadivljiva prirodna pješčovita plaža. Ubava nepregledna šuma, u kojoj se čovjek po kratkom boravku osjeća preporođen. - Tuš hladne i kuće vode bezplatno. Prvorazr. Buffet — jeftine cijene

Week end karte (svake nedjelje) ŠIBENIK-BIOGRAD po Din 25. Odl. iz Šibenika u 5 s. i 9.15 s. Povr. iz Biograda u 16 sati i u ponedjeljak ujutro u 5.30 sati.

Snimanje Olimpijskih igara

Leni Riefenstahl, koji će snimati film „Olimpijske igre", šalje u Atenu posebnu ekspediciju da sa filmskom kamerom slijedi štafetu nosača olimp. baklje kroz 7 zemalja.

Za „Veliku nagradu Europe" u Hohenstein-Ernsthal održana je senzacionalna trka motociklista. Broj saučesnika premašio je svako očekivanje. Desno dolje pobjednik dana, englez Guthrie.

Gostovanje bugarskog opernog tenora Filipa Slavova

U subotu naveče u 9 sati u [redacted] priređuje M. F. D. „Kolo“ koncerat bugarskog herojskog tenora Filipa Slavova, koji će pjevati arije iz opera „Fosca“, „Aida“, „Pagliacci“ it.d. te ponajbolje bugarskena rodne pjesme. Ugledni gost na svojoj pjevačkoj turneji po našoj državi pobrao je velike umjetničke uspjehe, te se kritika o njemu najlaskavije izražava. Tako prigodom koncerta u Beogradu beogradska „*Pravda*“ piše:

„Glas gosp. Filipa Slavova zatalasao je veliku salu „Kolarčevcg Univerziteta“. Publika ga je svojim spontanim i neprekidnim aplauzima primorala da ponovi mnoge pjesme iz programa. Između pjevača i publike stvorio se kontakt kakav rijetko doživljuju operni pjevači. „*Jug. stručna štampa*“ piše:

„U nizu mnogih koncerata ove vrsti, kojih je bilo i biće ih, na autoritativnoj pozornici Kolarčevog Nar. Univerziteta, vokalni koncerat brata Filipa Slavova ostavlja trajnu uspomenu i bilježi se u rang listi među prvima“.

Beogradsko „*Vreme*“ piše među ostalim:

„...Kroz njegove pjesme sa nar. motivima provejavala je draž narodnog melosa i bliski izraz narod. duše...“

Zagrebačke „*Novosti*“ kažu:

„G. Filip Slavov, i kod nas poznati bugarski umjetnik rijetkih kvantitete ta otpjevao je svojim ugodnim glasom nekoliko bugarskih nar. pjesama. Publika ga je vrlo srdačno primila i nadarila silnim pljeskom“.

„*Domovina*“ iz Starog Bečeja kaže:

„G. Filip Slavov je rasni umjetnik i pjevač visoke škole. Naša publika ne pamti kad je čula u našem mjestu ovakovog pjevača sa takvim glasom i osjećajem“ it.d.

— POLJANA ĆE BITI UREĐENA, prema izjavi g. načelnika, kroz mjesec dana, dakle prije sokolskog sleta, jedino spremeksiraće se naknadno a u spomenutom roku biće makadamizirana.

JADRANSKA PLOVIDBA uspostavila je Week-end karte ovako: Biograd 25 d, Preko 40 d, Obrovac 70 din. Karte vrijede od subote do ponedjeljka sa svim sporednim prugama.

ISPRAVAK o zakašnjenju parobroda Lika na pruzi br. 32, prema našoj vijesti u pr. broju, donosimo rado, jer je to zakašnjenje uslijedilo zbog toga što je parobrod čekao vlak koji je zakasnio. Tako se dogodilo u nedjelju da je autobus iz Gračaca zbog zakašnjenja vlaka iz Beča došao sa 26 izletnika tek u 6 sati popodne. Takva zakašnjega povlače za sobom i zak. na parobrodima.

UHAPŠENI su pod sumnjom da su izvršili poznate provale, u aprilu o. g. u blagajne „Putnika“ u Šibeniku, Rabu i Crkvenici Stjepan Novak trg. putnik, Kokovnik Eduart trg. putnik i Fridrich Lang instalater gromobrana svi iz Maribora. Protiv njih povedena je istraga.

POTVRĐENE SU OSUDE Okružnog suda u Šibeniku kojima su bili osuđeni Krešo Biskupović zbog paleža na 2 godine, a Sebastijan Deranja, što je ubo nožem narednika Dizdarevića u svojoj gostioni „Tri ruže“, na tri i po godine robije.

O PRILICI DESETOGODIŠNJICE POSTANKA CENTRALNOG HIGIJENSKOG ZAVODA izišla je iz štampe 1. sveska „Socijalno-medicinskog pregleda“, tromesečnog časopisa za sve grane socijalne medicine. Dosadašnji način uredjivanja iz osnova je promenjen, kako bi časopis u svemu što bolje odgovarao svojoj nameri. Časopis se može poručiti u svim knjižarama, ili kod izdavača: Centralnog higijenskog zavoda u Beogradu.

Veliki interes u Splitu za koncerat M.F.D. „Kola“

(Split) Kako smo obavješteni, a sudeći i po onome što piše nasa štampa, u splitskim muzičkim krugovima vlada živi interes za sutrašnji koncerat M.F.D. „Kola“ osobito zbog toga što se na koncertnom programu nalazi nekoliko savremenih horskih kompozicija koje se još nikada nijesu izvodile u Splitu, a te su Grgoševića: „U čas dok se akšam čeka“, odakovi: „Naši očevi“, Jozefovićeva: „Zdravo Marija“, Matzovo „More“ zatim nekoliko bugarskih narodnih pjesama od D. Hristova. Pošto „Kolo“ nije pjevalo u Splitu sve od godine 1905 (kada je bilo obdareno srebrnim lovor-vijencem) to je ovaj sadašnji nastup ljepo primljen u našim muzičkim krugovima, jer se očekuje, da će se nastaviti kulturna saradnja između Splita i Sibenika, koja je u teško predratno doba bila u punom jeku. Da javno manifestuju uspostavu srdačnih veza splitski će „Zvonimir“ i šibensko „Kolo“ zajednički nastupiti u tri tačke sa oko 100 pjevača što opet predstavlja posebnu atrakciju kad se zna da u tim društvima pjevaju ponajbolji pjevači Splita i Šibenika. Osobiti interes vlada i za šibenske soliste, jer kako je poznato, Split raspolaže sa nekoliko odličnih solista osobito tenora. Zato će kolaški tenori g.g. Bruno Belamarić, Kruno Škarica, Krešo Crnogaća, te bariton D. Belamarić imati jaku konkurenciju a i kritiku. Medjutim kako čujemo „Kolo“ se je i za ovaj nastup dobro pripremilo i izvježbalo, pa smo uvjereni da potpuni uspjeh neće izostati. r.

Ko je dakle bezvjerac?

(Olib, 5-VII) Dana 2 srpnja 1936 god. imao je pobožni svijet prilike da gleda i da se divi karikaturama nalijepljenim na pročelnoj strani crkve sv. Roka u Olibu. Ta crkva udaljena je neko četvrt sata od mjesta, i toga dana, na blagdan, Pohoda Marijina, pobožni, olipski narod prisustvuje sv. misi u toj crkvi te procesiji natrag do sela.

Karikature su pretstavljale nekolicinu ljudi koji pokrivaju najvažnije položaje u mjestu i jednog vraga kako ih je zagrlio. Vješta ruka uspjela je da svojim crtarijama prikupi sve oči hodočasnika koji, razdragani neočekivanim užitkom, odadoše bučnu hvalu veleuvaženom auktoru. Školska djeca, mladići i djevojke, muževi i žene, starci i starice nadmetali su se u glatom raspravljanju koga sve ne pretstavljaju one slike. Zanos je bio toliki da se nije ništa čulo od sv. mise, jer su mnogi ostali vani (što bi se gnjavili u crkvi), da se naužívaju onih karikatura. I gosp. je župnik zaboravio da na pr. jedan otac oko kojeg djeca viču dok govori, da mora barem da ima reče da se umire, ili jedan učitelj kad predava, a učenici brbljaju i halabuče, da mora da ih pozove na red. Gosp. župnik je toga dana sve to zaboravio. Dapače kad se misa svršila, (preko koje se posvetila sv. hostija i primila sv. pričest) i kad je procesija krenula iz crkve, gosp. župnik onako u misnom ornatu i ostali prvaci nasmijali su se pogledavši na karikature i smiješkom u znak napadanja kimnuli svojim prijateljima, a Bože sačuvaj da je kome palo na pamet, da crkva nije mjesto gdje se mogu lijepiti takovi plakati, a još manje da se smije smetati služba Božja vikom ili smijehom, — a to zato, jer Evanđelje nije više aktuelno.

Sve se danas promijenilo. Tako su mješćani uživali u narodnom veselju kad su u noći od 28-29 prošlog mjeseca, uoči dana sv. Petra i Pavla, palio krijes na čistini pred crkvom i župskim stanom, i to ravno u 1 sat poslije pola noći, i gdje je, nota bene, bilo puno male djece oboiega spola, pa mladića i djevojaka. Uživali su u pjesmi nadobudne mladosti, razvese ljene kablima vina:

Sedam dana u sedmici
A pet prsta na ručici,
Četri noge u stolice,
Dvije . . . u curice i t. d.

Ne samo dana, nego i na Ponoćku 1933 god., dok se dobri župnik razmahao sa propovijedaonice: Slava Bogu na visini, a mir ljudima na nizini, te Krist vas ljubi, pa se i vi ljubite kao braća, da se jednom na čemo svi skupa u lijepom raju Amen, — u sakristiji improvizirao se banket lignjama, (te su se godine silno lovile) — a donesene su i jednom pjevaču u crkvi u prvu klupu, koji ih je tako bučno jeo i punim ustima razgovarao, da ga je jedan starac ukorio: „Stidi se u crkvi razgovarati.“ A on nato: „Stidite se Vi!“

Pa ko je dakle bezvjerac? M.

Split

Mrtvačnica

Kao u svim prosvjetljenim gradovima, kad neko umre, mora se odmah nositi na groblje u mrtvačnicu, da ne smeta dotičnoj porodici, pa bi opština morala sagraditi jednu mrtvačnicu na novom groblju i kad bude sagrađena narediti, da čim neko umre da se mora odnijeti u mrtvačnicu.

Stabla po ulicama

Ima ulica gdje su posadjena stabla 20 do 25 metara daleko jedan od drugoga, pa ne znamo je li to za paradu ili se stabla sade za hladovinu?

Narodni trh i dim!

Pred kafanom Central na Narodnom trgu nije moguće poslije podne sjediti od velikog dima i čadje što suklja iz Dimnjaka Božićeve peći. — Pa je li moguće da kroz toliko godina opština nije mogla tu neugodnost odstraniti? Ako Božić neće da potroši par stotina dinara, pa da nadogradi još koji metar zida na dimnjaku, valjda opština tu malenkost može žrtvovati za svoje gradjane koji snose teške opštinske namete!

Gladjevinski placovi

Imade dosta ovih gradjevinskih placova pošumljenih sliotvorenih, pa niža publika ih upotrebljava za nužnih, te stanovnici okolni kuća ne mogu od velikog smrada da izidju pred svoju kuću u bašću, već moraju držati zatvorene prozore da izbjegnu tom smradu, pa zasto opština ih ne prisili da ta svoja gradilišta ograde?

Kao da smo u jednom najgorem i najsiromašnijem selu! a ne u turističkom Splitu? Posmatrač

Pretplatnicima na znanje

Na molbu mnogih pretplatnika, od godili smo najavljeno obustavljanje lista onim pretplatnicima koji ne plaćaju uredno list **do 20 o. mj.** s obzirom na poštanske prilike i na to što mnogi službenici nisu primili plate, a poslije toga roka svima koji ne plaćaju bez obzira će se obustaviti list, poslaće im se pouzetni nalog na njihov trošak a u najgorem slučaju nemarnosti objelodaniće se njihova imena.

Trajna egzistenca

Tražim u svakom gradu jednu okretnu i agilnu osobu za preuzimanje jednog snabdjevnog skladišta. Visoka zarada. 5-8 000 d. u gotovu potrebno za preuzimanje. Ponude sa kratkim opisom života na administraciju Tribune pod „2174“.

Iz Makarske

Žalosne pojave

U našem gradu ima nekoliko anomalija, koje bi trebalo svakako otstraniti.

Od glavnih prva bi bila ta da uslijed pomanjkanja sila na pošti, nose se sa listovnom poštom brzojavi i expressi. Neznam dali se nešto slična može igdje dogoditi a nepomlivo je da se to dogadja u Makarskoj za vrijeme dok je u njoj na stotine i stotine stranaca. Što će o nama da misle ovi Evropljani? Direkcija pošta i telegrafa ima riječ!

Druga kulturna sramota je, da se ove godine za par stotina dinara na mjesec unajmilo pred prostorije „Sokolane“ nekom kafedžiji i tako Sokolski dom izgleda kao kakva krčma. Mnogi Česi koji su sokoli pitaju se, kako je to moguće!

Treća se tiče javnog nužnika, koji je takav. da, kad se prolazi mimo mora se maramicom da zatvori nos. Moglo ga se bar za ovu sezonu urediti!

Četvrto je noćna buka, vika i pjevanje zbog čega je nemoguć noćni počinak. Nemože se zamisliti odmor, ako muzike sviraju do 12 sati noću, a dernjava mladarije traje do 2 4 satâ. Netko bi morao da o ovome vodi računa!

Peto je pranje stolova pred mesarnicom. Kako se može dozvoliti da se pranjem stolova od krvi, na ulici, prosiplje na hehtolitre vode, gojusi ulice i pruža priliku da se muhe sakupljaju. Što radi općina, zar joj ovo nije poznato?

Nastavit ćemo, ali se nadamo da neće trebati vraćati se na ove stvari, jer će nadležni valjda znati da je ovo pisano u najboljoj namjeri! L.

Iz Baškavode

Vidovdanska i Ćirilo-Metodska proslava

Baškavoda ovu godinu na svečan način proslavila je Vidovdan, spomen poginulim borcima za slobodu otadžbine.

Ranim jutrom počele su lepršati jugosl. zastave na zgradama jugoslovena građana. Nažalost, ne vidješe se na kućama svih nastavnika ovdašnje trorazredne osnovne škole pa čak ni na zgradi II. i III. odelenja.

U 8 sati bila je svečana služba Božja kojoj je prisustvovalo korporativno Sokol. društvo, školska djeca i drugi svijesni građani. Poslije podne, u Sokolani, održano je predavanje koje je bilo odlično posjećeno.

—

Na isti način proslavljen je i Ćirilo Metodov dan, Bogoslužnju u crkvi i predavanju u Sokolani prisustvovalo je vrlo mnogo jugoslovenski odgojenih mješćana. Proslava je završena pjesmom „Hej Slaveni“. Napomenuti je da je poslije predavanja, brat-tajnik Sok. društva, obavijestio prisutne da će Sokol. društvo na jedan vrlo svečan način proslaviti dana 12 ov. mj. rođendan velikog sina naše Jugoslavije, naučenjaka svjetskog glasa, Nikole Tesle. Tom prigodom Sokol. društvo izdalo je proglas na građanstvo da se ova proslava što svečanije proslavi. V. S.

Iz Murtera

Dopisnici splitskih dnevnika „Jadr. pošte“ i „Novog Doba“ u svojim izvještajima o proslavi 70 god. osnutka Jug. Čitaonice hotimično su ispustili jednu od najznačajnijih tačaka te proslave izvještaj o svečanoj sjednici, koju su samo tek onako spomenuli. Medjutim nepobitna je činjenica, da je prets. g. Papeša Krste na ovoj svečanoj jubilarnoj sjednici stavio predlog kojim se doživotnim začasnim članom Čitaonice imenuje g. Dr. Marko Kožul Mm. gradjev., koji je predlog od svih prisutnih primljen oduševljenim aplauzom.

Ovoliko u hator istini, jer istina bila gorka ili slatka ostaje uvjek samo istina, od koje ne treba bježati.

učesnik

širite »TRIBUNU«